

**Produsele din tutun încălzit:
Obiecții la argumentele
industriei tutunului**

Acest material apare în cadrul proiectului „Democrație participativă pentru drepturi și echitate în sănătate”, implementat de Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova. Informațiile prezentate nu sunt împărtășite neapărat de Fundația Soros-Moldova.

Produsele din tutun încălzit: Obiecții la argumentele industrii tutunului

SUMAR

Legendă	4
PRODUSELE DIN TUTUN ÎNCĂLZIT (PTÎ): ACELAȘI PRODUS - TRUCURI NOI	5
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. Utilizarea PTÎ este mai puțin riscantă decât fumatul țigaretelor obișnuite. 5	
RĂSPUNS:.....	5
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. Direcția Americană pentru Calitatea Alimentelor și Medicamentelor (FDA) a permis companiei Philip Morris International (PMI) să își comercializeze PTÎ - IQOS, ca și produs cu "risc scăzut", anunțând că acestea ar fi o alternativă mai sigură pentru fumat.....	6
RĂSPUNS:.....	6
ENUNȚURILE CU REFERIRE LA "RISCU MINOR" AMINTESC FOARTE MULT DE ISTORIA INDUSTRIEI TUTUNULUI, CÂND ACEASTA INDUCEA ÎN EROARE CONSUMATORII, FĂCÂNDU-I SĂ CREDĂ CĂ ȚIGARETELE "UȘOARE", "SUAVE" ȘI "CU CONȚINUT REDUS DE GUDRON" SUNT MAI PUȚIN DĂUNĂTOARE.....	6
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. Comercializarea PTÎ nu se adresează tinerilor sau nefumătorilor.	7
RĂSPUNS:.....	7
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. IQOS este parte integrantă din opera de edificare a unui "viitor fără fum" de către PMI și a unui "viitor mai bun" aspirat de către compania BAT.....	7
RĂSPUNS:.....	7
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. PTÎ sunt produse "fără fum" și nu ar trebui să facă obiectul aceluiași cadru de reglementare ca și țigaretetele convenționale.	8
RĂSPUNS:.....	8
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. Stick-ul de tutun utilizat în dispozitivele PTÎ nu este o țigaretă.	9
RĂSPUNS:.....	9
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. PTÎ îi ajută pe fumători să renunțe la fumat.	9
RĂSPUNS:.....	9
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. PTÎ se înscriu în cadrul preocupărilor de reducere a riscurilor și daunelor. 9	
RĂSPUNS:.....	9
ARGUMENTUL INDUSTRIEI. PTÎ și alte noi produse din tutun sunt mai inofensive pentru mediul ambiant.	10
RĂSPUNS:.....	10

Legendă

BAT - British American Tobacco

FDA - Direcția Americană pentru Calitatea Alimentelor și Medicamentelor

PMI - Philip Morris International

PTÎ – Produsele din tutun încălzit

PRODUSELE DIN TUTUN ÎNCĂLZIT (PTÎ): ACELAȘI PRODUS - TRUCURI NOI

Produsele din tutun încălzit (PTÎ) reprezintă cea mai recentă inovație folosită de industria tutunului pentru a menține dependența de tutun și de a atrage noi consumatori, inclusiv tineri. Companiile producătoare de tutun au încercat până acum să promoveze PTÎ ca fiind un produs cu "risc redus", susținând că în timp ce sunt consumate acestea nu se aprind sau nu ard și, după spusele lor, aceste produse sunt vândute doar celor care deja fumează. Cu toate acestea, industria tabagică are o istorie îndelungată de afirmații false privind riscurile pentru sănătate asociate cu produsele sale, în special atunci când se comercializau țigarete "ușoare" și "moi", care nu erau mai inofensive decât alte țigarete. În plus, PTÎ sunt comercializate în întreaga lume în moduri care atrag tinerii.

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. Utilizarea PTÎ este mai puțin riscantă decât fumatul țigaretelor obișnuite.

RĂSPUNS: Efectele consumului de PTÎ asupra sănătății nu au fost studiate la modul cuvenit. Având în vedere relativa noutate a acestor produse și asemănarea lor cu țigaretelile obișnuite, nu au fost acumulate suficiente studii vizând expunerea pe termen lung și care să susțină afirmațiile despre "riscul redus". Este indubitabil faptul că expunerea pe termen lung la substanțele chimice conținute în emisiile de PTÎ (cum ar fi nicotina, monoxidul de carbon, diverse aldehide și altele) crește riscul de a dezvolta o serie de probleme grave de sănătate, inclusiv boli de inimă, accidente vasculare cerebrale și unele tipuri de cancer.^{1 2 3 4 5 6} Este rezonabilă afirmația cum că utilizarea pe termen lung a PTÎ poate avea consecințe negative asupra sănătății, iar substanțele chimice ce se conțin în acestea sunt atât de agresive pentru organismul uman, încât reducerea expunerii nu poate reduce în aceeași măsură și riscul de îmbolnăvire. Mesajele privind "riscul redus" sunt foarte asemănătoare cu încercările anterioare ale industriei tutunului de a induce în eroare consumatorii, făcându-i să creadă că țigaretelile "ușoare", "moi" și "cu conținut redus de gudron" sunt mai puțin dăunătoare. Documentele interne ale industriei tutunului dezvăluie că firmele de tutun au comercializat în mod deliberat aceste țigarete, știind că vor oferi afirmații înșelătoare despre beneficiile pentru sănătate.⁷ Se cunoaște deja că țigaretelile cu conținut scăzut de gudron produc un

¹ U.S. Food and Drug Administration (FDA). Harmful and Potentially Harmful Constituents in Tobacco Products and Tobacco Smoke: Established List. Updated Oct. 7, 2019. Available from: www.fda.gov/tobacco-products/rules-regulations-and-guidance/harmful-and-potentially-harmful-constituents-tobacco-products-and-tobacco-smoke-established-list

² Auer R, et al. HeatNot-Burn Tobacco Cigarettes: Smoke by Any Other Name. JAMA International Medicine. 2017. 177(7):1050-1052.

³ Zuck, K. Evidence Related to the Health Risk of IQOS Use: Evaluation of Product Chemistry. Pre-sented January 24-25, 2018 at the USFDA Center for Tobacco Products. Slide 15.

⁴ Bekki K, et al. Comparison of Chemicals in Main-stream Smoke in Heat-not-burn Tobacco and Combustion Cigarettes. J of UOEH. 2017. 39(3):201- 207.

⁵ Farsalinos, K. et al. Carbonyl emissions from a novel heated tobacco product (IQOS): comparison with an e-cigarette and a tobacco cigarette.

⁶ U.S. Department of Health and Human Services (USDHHS). How Tobacco Smoke Causes Disease. The Biology and Behavioral Basis for Smoking-Attributable Disease (Key Findings FS). Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health; 2010.

⁷ Bates, Clive & Rowell, Andy. (2004). Tobacco Explained... The truth about the tobacco industry... in its own words. Center for Tobacco Control Research and Education, UC San Francisco, University of California at San Francisco, Center for Tobacco Control Research and Education

prejudiciu unic, asociat cu un risc crescut de adenocarcinom pulmonar.⁸ Având în vedere că a fost nevoie de zeci de ani pentru a reliefa pe deplin efectele devastatoare ale țigaretelor convenționale asupra sănătății, publicul ar trebui să fie sceptic în fața afirmațiilor despre "riscul minor" și alte fraze de același gen emise despre de PTÎ, cel puțin până când se vor cunoaște complet consecințele consumului de PTÎ asupra sănătății - atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. Direcția Americană pentru Calitatea Alimentelor și Medicamentelor (FDA) a permis companiei Philip Morris International (PMI) să își comercializeze PTÎ - IQOS, ca și produs cu "risc scăzut", anunțând că acestea ar fi o alternativă mai sigură pentru fumat.

RĂSPUNS: Este o afirmație falsă. FDA i-a permis companiei PMI să comercializeze IQOS cu informația atașată despre "expunerea redusă", ceea ce nu este același lucru cu "riscul redus". Pe site-ul web al FDA se precizează: "Chiar și cu această precizare, respectivele produse nu sunt inofensive și nu au fost aprobate de FDA."⁽⁹⁾ Aprobarea nu permite PMI să facă nicio altă declarație despre un risc atenuat sau să afirme cum că produsele IQOS sunt certificate sau aprobate de FDA și că FDA le-ar considera drept produse sigure pentru consumatori.

În plus, aprobarea FDA se aplică doar IQOS și nu pentru toate PTÎ, deoarece include numai patru produse IQOS (sistemul și încărcătorul IQOS și trei varietăți de HeatSticks pentru acestea)⁹. Versiunile mai noi sau diferite alte produse IQOS disponibile la nivel mondial nu au fost încă incluse. În plus, niciun guvern din lume nu dispune de un mecanism care reglementează depunerea declarațiilor despre IQOS cu "impact redus" similar cu cel din SUA. De fapt, 182 de guverne au obligații internaționale, în temeiul Convenției-cadru a OMS, privind controlul tutunului, prin care se impune ca PTÎ, ca și produse din tutun, să fie supuse celei mai riguroase reglementări.¹⁰

ENUNȚURILE CU REFERIRE LA "RISCU MINOR" AMINTESC FOARTE MULT DE ISTORIA INDUSTRIEI TUTUNULUI, CÂND ACEASTA INDUCEA ÎN EROARE CONSUMATORII, FĂCÂNDU-I SĂ CREADĂ CĂ ȚIGARETELE "UȘOARE", "SUAVE" ȘI "CU CONȚINUT REDUS DE GUDRON" SUNT MAI PUȚIN DĂUNĂTOARE.

⁸ USDHHS. The Health Consequences of Smoking: 50 Years of Progress. A Report of the Surgeon General. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health, 2014.

⁹ U.S. FDA. Philip Morris Products S.A. Modified Risk Tobacco Product (MRT) Applications. Last updated: 7 July, 2020.

¹⁰ WHO. Decision: FCTC/COP8(22) Novel and emerging tobacco products. 2018.

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. Comercializarea PTÎ nu se adresează tinerilor sau nefumătorilor.

RĂSPUNS: PMI a lansat pentru prima dată PTÎ IQOS în Japonia și Italia în anul 2014.¹¹ O scurtă analiză a marketingului IQOS în Italia respinge afirmația PMI cum că acestea nu sunt destinate tinerilor sau persoanelor care nu au fumat niciodată. Lansarea IQOS în Italia a fost una fastuoasă, implicând magazinele "ambasadei" și "buticurile" IQOS din marile orașe și zonele de agrement din întreaga țară.¹² În aceste magazine elegante și la modă, personalul tânăr ademenea noi clienți prin programe de formare pentru produse și teste gratuite, precum și prin evenimente promoționale și petreceri destinate unui public tânăr. PMI a folosit, de asemenea, diverse platforme de social media și influenceri populari cu abonați tineri pentru a promova IQOS într-un public mai larg.⁽¹¹⁾ Tacticile PMI s-au dovedit eficiente, iar un sondaj din 2019 a constatat că aproape jumătate dintre cei care au probat vreodată IQOS în Italia nu fumase vreo dată țigarete obișnuite.¹³ Mai mult, 619.000 de nefumători sau foști fumători și-au exprimat intenția de a proba IQOS în viitor.⁽¹³⁾

Cercetările efectuate de Reuters și The Times au relevat că utilizarea agresivă a rețelelor de socializare și a tinerilor influenceri pentru a promova PTÎ, atât de către compania PMI, cât și de către British American Tobacco (BAT), este un model acceptat global.^{14 15} De exemplu, pagina de Instagram sponsorizată de BAT pentru propriile PTÎ "glo" conține zeci de postări care vizează un public tânăr și unde se oferă cadouri de produse și oportunități de a câștiga excursii gratuite la Abu Dhabi, Ibiza, Milano și în alte "orașe de distracție".¹⁶ Pagina are, de asemenea, diverse hashtag-uri afiliate, dintre care unul se numește #discoverglo.¹⁷ Pagina prezintă tineri influenceri din întreaga lume, care "descoperă noi atracții prin intermediul glo", și se oferă distribuirea de dispozitive glo pentru - "tine și un prieten".⁽¹⁷⁾ Per ansamblu, mesajele, stilul de viață, moda și conținutul muzical sugerează că pagina se adresează unor noi utilizatori. Tacticile de marketing orientate să atragă nefumătorii subminează și mai mult afirmațiile industriei, conform cărora PTÎ sunt concepute a fi un produs cu "risc redus", deoarece nefumătorii care încep să consume PTÎ sunt expuși tuturor efectelor nocive asupra sănătății legate de tutun.

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. IQOS este parte integrantă din opera de edificare a unui "viitor fără fum" de către PMI și a unui "viitor mai bun" aspirat de către compania BAT.

RĂSPUNS: Documentele interne ale PMI denotă că principala motivație a companiei pentru crearea IQOS și a altor produse cu "risc redus" a fost menținerea profitabilității într-un mediu din ce în ce mai ostil pentru produsele convenționale din tutun.¹⁸ Realitatea din spatele sloganului "fără fum" este aceea că PMI încearcă să se distanțeze de rolul său în

¹¹ (11) Jackler RK et al. Global Marketing of IQOS The Philip Morris Campaign to Popularize "Heat Not Burn" Tobacco. SRITA White paper. February 21, 2020.

¹² TobaccoIntelligence. How PMI Creates Brand Awareness for IQOS in Italy. 22 Nov. 2017.

¹³ (13) Liu et al. Heat-not-burn tobacco products: concerns from the Italian experience. Tobacco Control 2019; 28(1):113-114.

¹⁴ Kirkham C. Exclusive: Philip Morris suspends social media campaign after Reuters exposes young 'influencers.' Reuters [online]. May 10, 2019.

¹⁵ Shukman H. British American Tobacco used young Instagram stars in its ads. The Times [online]. August 17, 2019.

¹⁶ Instagram. @glo_worldwide [BAT sponsored account]. Accessed 13 Nov. 2020.

¹⁷ (17) Instagram. #discoverglo [BAT Glo affiliated link]. Access 13 Nov. 2020.

¹⁸ PMI. 10 year Corporate Affairs Objective and Strategies. 2014. PMI Reuters Documents. Reuters News; Thomson Reuters.

epidemia globală de tutun și să își modifice imaginea corporativă. PMI și alte companii producătoare de tutun folosesc de fapt noile linii de produse cu "risc scăzut" pentru a-și păstra clienții și a atrage alții noi. De exemplu, BAT își plasează propriile produse din tutun și nicotină în "lanțul de risc", consumatorii fiind încurajați să alterneze un produs cu altul, în loc să renunțe complet la ele.¹⁹

Aceste false demonstrații ale griii pentru sănătatea publică fac parte dintr-un efort de rebranding la nivelul întregii industrii cu scopul de a-și îmbunătăți imaginea publică, pentru a obține încrederea serviciilor de ocrotire a sănătății și cele ale cercetării, precum și pentru a crea un mediu de reglementare mai favorabil pentru PTÎ și alte produse noi. Legitimitatea afirmațiilor referitoare la dorința de a avea un "viitor fără fum" și un "viitor mai bun" este subminată de investițiile continue ale industriei tutunului în mărcile sale tradiționale de țigarete și de nesfârșitele contestații lansate împotriva legislației care ar putea reduce în mod eficient consumul de tutun.^{20 21 22 23 24}

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. PTÎ sunt produse "fără fum" și nu ar trebui să facă obiectul aceluiași cadru de reglementare ca și țigaretetele convenționale.

RĂSPUNS: Industria tutunului folosește acest argument din mai multe motive. În primul rând, afirmația conform căreia PTÎ sunt "fără fum" și, prin urmare, "mai inofensive" creează oportunitatea de a eluda legile anti-fumat, care au fost greu de adoptat în multe țări, jurisdicții și orașe. Alte măsuri de control al tutunului, cum ar fi etichetele de avertizare pentru sănătate, ambalarea modestă, ratele mai mari de impozitare și restricțiile de marketing ar putea fi subminate, dacă PTÎ sunt exceptate din cadrul de reglementare, aplicate produselor tradiționale de tutun pentru fumat.

Faptul că PTÎ emit sau nu fum sau alți aerosoli nu este la fel de important pentru^{25 26} sănătatea publică ca și substanțele chimice nocive care sunt emise la consumul acestora. Astfel, PTÎ ar trebui să fie reglementate de același cadru legislativ ca și țigaretetele convenționale, pentru a limita expunerea la emisii toxice a persoanelor din anturaj, inclusiv a categoriilor vulnerabile.

¹⁹ Inspiring Products Driving Change. Harm Reduction Focus Report 2016. [Accessed Nov.13, 2020].

²⁰ Bloomberg News. BAT appeals to court after South Africa digs in on tobacco ban. Published May 30, 2020. [Accessed Nov. 16, 2020]

²¹ National Confederation of Industry (Confederação Nacional da Indústria) v. ANVISA (2018). [Accessed November 16, 2020]

²² BAT Uganda Ltd v. Attorney General & Center for Health, Human Rights and Development (2016). Tobacco Control Laws.

²³ BAT Kenya, PLC v. Ministry of Health (2017). Tobacco Control Laws.

²⁴ Honduras, et al. v. Australia (2018). Tobacco Control Laws.

²⁵ Campaign for Tobacco Free Kids. Heated Tobacco Products: Global Regulations. May 2020.

²⁶ Ruprech AA, et al. Environmental pollution and emission factors of electronic cigarettes, heat-not-burn tobacco products, and conventional cigarettes. *Aerosol Science and Technology*. 21 March 2017. 51(6):674-684.

²⁷ Glantz SA. Heated tobacco products: the example of IQOS. *Tobacco Control* 2018;27:s1-s6

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. Stick-ul de tutun utilizat în dispozitivele PTÎ nu este o țigaretă.

RĂSPUNS: Stick-urile de tutun - cum ar fi cele utilizate în IQOS de la PMI, glo de la BAT și lil de la KT&G - au aceleași componente de bază ca o țigaretă standard: tutun presat și un filtru învelit în hârtie. La fel ca și țigaretetele obișnuite, mărcile pe bază de Stick-uri de tutun sunt disponibile cu diferite arome și sunt vândute în pachete. Unele sunt chiar co-brandate cu mărci importante de țigaretete, cum ar fi Marlboro și Kent. În realitate, companiile de tutun insistă asupra faptului că Stick-urile de tutun utilizat în dispozitivele PTÎ nu sunt țigaretete pentru a evita reglementările stricte și taxele mai mari impuse țigaretetelor convenționale.

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. PTÎ îi ajută pe fumători să renunțe la fumat.

RĂSPUNS: Potrivit OMS, "Nu există suficiente dovezi independente pentru a susține utilizarea [PTÎ] ca și modalitate de renunțare la fumat și pentru a ajuta oamenii să renunțe la consumul regulat de tutun. PTÎ conțin tutun, iar utilizarea acestor produse constituie un consum de tutun, ceea ce sporește povara consumului de tutun în țările unde acestea sunt vândute".²⁸

Deși numărul de dovezi privind PTÎ și renunțarea la tutun este încă relativ mic, majoritatea studiilor nu au demonstrat cum că PTÎ sunt dispozitive eficiente de renunțare la fumat.^{29 30} Din contra, majoritatea utilizatorilor de PTÎ preferă mai degrabă să folosească concomitent și țigaretete obișnuite, decât să treacă complet la PTÎ.^{(29) 31 32} În consecință, nicio țară sau jurisdicție nu a aprobat PTÎ pe punctul de remediu pentru renunțarea la fumat.⁽²⁹⁾ Și apoi PTÎ nu au fost aprobate de nicio agenție de reglementare ca și terapie de substituție sigură și eficientă a nicotinei și niciun producător de PTÎ nu vinde aceste produse în calitatea de remedii pentru renunțarea la fumat.

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. PTÎ se înscriu în cadrul preocupărilor de reducere a riscurilor și daunelor.

RĂSPUNS: PTÎ nu își au locul în cadrul măsurilor de reducere a riscurilor. Consumul de tutun, sub orice formă, este invariabil periculos, iar până la moment nu sunt real cunoscute consecințele utilizării PTÎ asupra sănătății. Luând în calcul noutatea relativă a acestor produse și asemănarea lor cu țigaretetele convenționale, este iresponsabil să se susțină că nivelurile reduse de emisii toxice ale PTÎ (în comparație cu țigaretetele convenționale) înseamnă și diminuarea riscurilor pentru sănătate. Țigaretetele sunt categoric un produs mortal și prin urmare nu se pot utiliza drept punct de referință pentru măsurarea nocivității

²⁸ WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2019. Geneva: World Health Organization; 2019.

²⁹ (29) Luk TT, Weng X, Wu YS, et al. Association of heat-ed tobacco product use with smoking cessation in Chinese cigarette smokers in Hong Kong: a prospective study. Tobacco Control. Published Online First: 10 September 2020.

³⁰ Dunbar MS, et al. Correlates of awareness and use of heated tobacco products in a sample of US young adults in 2018-2019. Nicotine Tob Res 2020:ntaa007.

³¹ Kang H and Cho S. Heated tobacco product use among Korean adolescents. Tobacco Control. Pub-lished Online First: 04 June 2019.

³² Hwang J, Ryu D, and Park S. Heated tobacco prod-ucts: Cigarette complements, not substitutes. Drug and Alcohol Dependence. 2019. 204: 107576.

relative a unui sau alt produs tabagic. În cele din urmă, PTÎ emit reziduuri toxice, expunând consumatorul la efectele acestor toxice și nici într-un caz nu-l ajută să renunțe la fumat.³³

ARGUMENTUL INDUSTRIEI. PTÎ și alte noi produse din tutun sunt mai inofensive pentru mediul ambiant.

RĂSPUNS: Urmărim de fapt tactica clasică a industriei tabagice, cunoscută sub numele de "PR verde", care presupune relații publice ecologice și se referă la practicile utilizate de industriile dubioase pentru a-și promova produsele și/sau imaginea ca fiind ecologice³⁴, pentru a crește vânzările de produse și a distrage atenția publicului de la propriile practici dăunătoare mediului.³⁵ Un raport al OMS din 2017 a documentat impactul negativ al tutunului asupra mediului la toate etapele ciclului său de viață - cultivarea, uscarea, fabricarea, distribuirea, consumul și deșeurile post-consumului de tutun - toate sunt dăunătoare pentru mediu.³⁶

În pofida acestor argumente forte, companiile transnaționale produc în continuare sute de miliarde de țigarete în fiecare an și niciunul dintre documentele lor interne nu denotă intenția de a diminua în regim activ producția acestora.³⁷ Dispozitivele PTÎ folosesc în continuare stick-uri/capsule de tutun de unică folosință, a căror acumulare și distrugere ulterioară devine un pericol pentru sol, apă și atmosferă.³⁸

³³ F. Houghton, S. Houghton, D. O'Doherty et al. Gre-enwashing tobacco—attempts to eco-label a killer product. *J Environ Stud Sci* 2019;9:82-85

³⁴ B. Watson. The troubling evolution of corporate greenwashing, *The Guardian*, 20 August 2016 [online].

³⁵ Tobacco and its environmental impact: an over-view. Geneva: World Health Organization; 2017.

³⁶ WHO. HTP Factsheet, 2nd Ed. 2020.

³⁷ Campaign for Tobacco Free Kids. TakeAPart's. To-bacco Company Dossiers. Last Updated 13 Nov. 2020.

³⁸ Li & Anchal. Environmental and health impacts due to e-waste disposal in China - a review. *Science of the Total Environment*. October 2020; Vol 737.